

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیمسال اول ۹۵-۹۴
پایه چهارم ورودی بهمن
پایه پنجم یازده وقت

مهر مدرسه

ردیف:		
ماتریکول: ۹۰ دقیقه	نمره: ۲۰	صحت: ۹۰ دقیقه
شماره پانام صحیح اول	نمره عدد	نمره حرف
شماره پانام صحیح دوم	نمره عدد	نمره حرف

کتاب: ۲۹۴۱/۲۵	نسخه: ۱۳۹۴/۱۰/۱۹
موضوع: اصول فقه ۳	کتاب: دروس فی علم الاصول «حلقة ثانیة - آقای ابروایی»
نمره: از ابتدای دلیل شرعی غیر قطعی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۱۶۳-۲۲۷)	

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... که تکلیف: ..... مدرسه: ..... شهرتان: ..... استان: .....

۰/۵

۱- کدام گزینه بر دلالت «ترک المعصوم علیه السلام لفعلي» اشاره دارد؟ ص ۱۶۳ س ۵

- الف. عدم وجوب
- ب. عدم حرمت
- ج. کراهت
- د. اباحه

۰/۵

۲- چه ویژگی در «سیره متشرعه» آن را از «اجماع» متفاوت می سازد؟ ص ۱۷۵

- الف. حجیت بر اساس احتمالات
- ب. وسایل اثبات وجدانی بودن
- ج. داشتن کاشفیت لمی
- د. سلوک عملی بودن

۰/۵

۳- با کدام احتمال در روایات «من بلغ»، قاعده «تسامح در ادله سنن» اثبات می شود؟ ص ۱۸۹

- الف. الارشاد الی حکم العقل
- ب. جعل الحجية لمطلق البلوغ
- ج. انشاء استحباب واقعی نفسی
- د. الوعد المولوی لمصلحة فی نفس الوعد

۰/۵

۴- به نظر شهید صدر (ره) مراد از «رأی» در روایت «من فسره [القرآن] برأیه فقد كفر» چیست؟ ص ۱۹۷

- الف. اعمال الحدس و الاستحسان
- ب. کشف القناع عن الظواهر
- ج. إمعان نظر فی الظواهر
- د. الحمل علی الظاهر

۵- قضایای عقلی «حقیقة الوجوب التخییری» و «استحالة الامر بالضدین فی الوقت الواحد» به ترتیب از کدام قسم هستند؟ ص ۲۰۲ س ۱۳ و ۱۴

۰/۵

- الف. ترکیبی - ترکیبی
- ب. ترکیبی - تحلیلی
- ج. تحلیلی - ترکیبی
- د. تحلیلی - تحلیلی

۶- اگر کسی زراعت دیگری را برای انقاد غریق تلف کند ولی بعد از اتلاف، غریق را نجات ندهد، در صورت امتناع اجتماع امر و نهی با چه مبنایی «اتلاف» جایز است؟ ص ۲۲۷

۰/۵

- الف. قبول وجوب غیرى در مقدمه موصله
- ب. قبول وجوب غیرى در مطلق مقدمه
- ج. قبول وجوب غیرى عقلی نه شرعی
- د. عدم قبول وجوب غیرى مطلقا

۷- با توجه به اینکه شهید صدر (ره) مصب امضاء سیره را نکته مرکوزه در اذهان عقلاء می داند، دو ثمره مترتب بر این نظر را تبیین نمایید. ص ۱۶۶ - ۲ نمره

۲

جواب: اولاً: عمل خارجی از آن جهت که ساکت (صامت) است، گاهی اوقات سکوت معصوم فقط بر جواز آن دلالت می کند اما اگر امضاء به آن نکته و منشأ ذهنی سیره تعلق بگیرد، به وسیله این امضاء، حکم تکلیفی و یا وضعی ثابت می شود. (۱ نمره) ثانیاً: عمل خارجی در عصر معصوم گاهی یک عمل ضیق با دائره محدود است. مانند حیازت که در عصر معصوم محدود به حیازت ماهی و امثال آن بوده است. اما دائره شمول ارتکاز و نکته ذهنی، وسیع تر از این موارد بوده است. (۱ نمره)

۸- چهار عامل موثر در حساب احتمالات «اجماع» را بنویسید. ص ۱۷۴ - ۲ - نمره

جواب: این عوامل عبارتند از: ۱. کیفیت و نوع فقهایی که بر یک حکم اتفاق کرده‌اند، از جهت علمیت و نزدیکی آن‌ها به عصر نصوص (عصر معصومین). (۰/۵ - نمره)
۲. نوع مسئله؛ یعنی مسئله مورد نظر از جمله مسائلی است که انتظار می‌رود برای آن نص خاصی صادر شود یا از تفصیلات و تفریعات است. (۰/۵ - نمره) ۳. مبتلا به بودن مسئله؛ زیرا مبتلا به بودن موجب می‌شود حکم شرعی آن شایع باشد، بنابر این اطمینان حاصل می‌شود که حکم آن، مورد اتفاق جمیع بوده است. (۰/۵ - نمره) ۴. ارتباط داشتن فتوای اجماع‌کنندگان به مدارک سست و بی‌اساس؛ زیرا قوت و ضعف احتمال استناد فتواها به مدارک ضعیف، با توجه به آن‌چه از سخنان ایشان فهمیده می‌شود، دارای تأثیر بسزایی در این مجال است. (۰/۵ - نمره)

۹- با توجه به عبارت «ان مجيء الفاسق بالنبأ شرط محقق للموضوع لانه هو الذي يحقق النبأ...» اشکال مطرح شده را به استدلال بر

«حجیت خبر واحد» تبیین کرده، جواب صاحب کفایه (ره) را بنویسید. ص ۱۸۰ و ۱۸۱ - ۲ - نمره

جواب: اشکال: بر استدلال به آیه نیا اشکال شده است که شرط در این جمله شرطیه، مثبت موضوع است. (شرط محقق موضوع است) زیرا مجيء به خبر است که نبأ را ثابت و محقق می‌کند و همان طور که در بحث مفهوم گذشت، اگر شرط در جمله شرطیه برای تحقق موضوع آورده شود، جمله شرطیه مفهوم نخواهد داشت. (۱ - نمره)
پاسخ صاحب کفایه: این اشکال زمانی تام و کامل است که فرض شود موضوع، نبأ و شرط مجيء فاسق است؛ اما اگر گفته شود: موضوع، الجائی بالنبأ - آورنده خبر - است و شرط آن «فسق» است. در این صورت آیه در حکم این است که بگوئیم: اگر آورنده خبر فاسق باشد، تبیین واجب است. در این صورت شرط، محقق و مثبت موضوع نیست. (۱ - نمره)

۱۰- در بحث حجیت ظهور، موضوع حجیت، ظهور تصویری است یا تصدیقی؟ ضمن توضیح نقش ظهور تصویری را تبیین کنید. ص ۱۹۳ - ۲ - نمره

جواب: موضوع حجیت، ظهور تصدیقی است، زیرا معنای حجیت ظهور، اثبات مراد و مقصود متکلم به وسیله کلام می‌باشد و آن‌چه از مقصود متکلم برده برمی‌دارد، ظهور تصدیقی است. (۱ - نمره) اما دلالت تصویری، صرفاً مجرد خطور دادن و تصور معنا می‌باشد، لذا کاشف از چیزی نیست تا در اثبات آن حجت باشد. بله ظهور تصویری وسیله‌ای برای تعیین مراد تصدیقی است. زیرا ظاهر کلام این است که ظهور تصویری با مراد تصدیقی مطابق است. بنابر این ظهور تصویری وسیله و ابزار برای تعیین ظهور تصدیقی که موضوع حجیت است، می‌باشد؛ نه این که ظهور تصویری، به صورت مستقیم موضوع حجیت باشد. (۱ - نمره)

۱۱- «واجب معلق» را با ذکر مثال تبیین نموده، امکان این واجب منوط به امکان چیست؟ ص ۲۱۳ - ۲ - نمره

جواب: آیا ممکن است ابتدای زمان وجوب، بر زمان واجب مقدم شود، با توجه به این که وجوب در زمان واجب استمرار و بقاء داشته باشد؟ مانند حج که بر مستطیع واجب است و زمان آن از ظهر روز عرفه است؛ اما زمان وجوب از زمان تحقق استطاعت که گاهی مدت زمان زیادی قبل از روز عرفه محقق می‌شود و تا روز عرفه که زمان واجب است، استمرار دارد. برخی از اصولیین معتقد شده‌اند که چنین تقدمی ممکن می‌باشد؛ و واجب را در این صورت واجب معلق نامیده‌اند. (۱/۵ - نمره) امکان این واجب منوط به امکان شرط متأخر می‌باشد. (۰/۵ - نمره)

۱۲- مراد از «تخیر عقلی» و «تخیر شرعی» را با ذکر مثال بیان کرده، سه خصوصیت تخیر شرعی را ذکر نمایند. ص ۲۲۰ - ۲ - نمره

جواب: تخیر عقلی: گاهی وجوب به یک عنوان کلی تعلق می‌گیرد؛ مانند «صل» زیرا واجب، طبیعی «صلاة» است و عقل در تطبیق آن به صلاة در مسجد یا صلاة در خانه، حکم به تخیر می‌کند. در اصطلاح به این تخیر، تخیر عقلی می‌گویند؛ زیرا فقط عقل است که حکم به تخیر مذکور می‌کند، نه این که خطاب شرعی بر آن دلالت داشته باشد. (۰/۷۵ - نمره) تخیر شرعی: گاهی وجوب به بدل‌ها تعلق می‌گیرد؛ مانند زمانی که گفته می‌شود «صل أو اعتق رقبة» در اصطلاح به این نوع تخیر، تخیر شرعی گفته می‌شود، به این اعتبار که خطاب شرعی متعرض بیان شده است. (۰/۵ - نمره) خصوصیات تخیر شرعی: ۱. اگر مکلف یکی از افراد را انجام دهد ممثل و مطیع محسوب می‌شود. ۲. اگر مکلف تمام افراد را ترک کند، عاصی و گنه‌کار محسوب می‌شود؛ اما ترک همه افراد واجب تخیری، یک معصیت حساب می‌شود و یک عقاب دارد. ۳. اگر مکلف تمام افراد را یکبار با هم انجام دهد، امتثال محقق می‌شود. (۰/۷۵ - نمره)

۱۳- در صورت کفایت تعدد عنوان در تعدد متعلق، «اجتماع امر و نهی» جایز است یا ممتنع؟ چرا؟ ص ۲۲۴ - ۱ - نمره

جواب: برخی قائلند: تعدد عنوان و تغایر آن‌ها برای تعدد متعلق‌ها کفایت می‌کند، زیرا احکام به عناوین تعلق می‌گیرند و عناوین هم متعدّدند و احکام به وجود خارجی تعلق نمی‌گیرند تا اشکال شود و گفته شود: وجود خارجی، واحد است. [بلکه برخی قائلند: وجود خارجی نیز متعدّد است؛ زیرا تعدد عنوان، کاشف از تعدد وجود می‌باشد. برای مثال غصب همان‌طور که از حیث عنوان با نماز مغایر است از حیث وجود نیز با آن مغایر است هر چند که وجود صلاة و وجوب غصب در هم تنیده شده است و در عالم خارجی تمایز بین آن‌ها نیست.] اگر این استدلال تام و کامل باشد، جواز اجتماع امر و نهی، واضح است.

۱۴- دو خصوصیت وجوب غیرری را با دلیل تبیین نمایند. ص ۲۲۶ و ۲۲۷ - ۲ - نمره

جواب: وجوب غیرری خصوصیتی دارد؛ از جمله: ۱. مخالفت با وجوب غیرری استحقاق عقاب ندارد، ولی مخالفت با وجوب نفسی استحقاق عقاب دارد؛ زیرا استحقاق عقاب، تنها به این جهت ثابت می‌شود که ترک واجب مستلزم تفویت ملاک است و فرض این است که واجب غیرری دارای ملاکی در مقابل ملاک واجب نفسی نیست. ۲. وجوب غیرری محرکیتی مستقل در مقابل محرکیت وجوب نفسی ندارد. در نتیجه کسی که از امر نفسی تحرک‌پذیری ندارد، ممکن نیست که به جهت امر غیرری در او تحرک ایجاد شود، زیرا تعلق اراده مولی به مقدمه، فقط به جهت رسیدن به ذی‌المقدمه است و بدون آن هیچ اراده‌ای برای مقدمه نمی‌باشد.

۱۵- حسن و قبح واقع در سلسله معلولات احکام را با مثال تبیین کرده، توضیح دهید آیا این حسن و قبح مستلزم حکم شرعی می‌باشد؟ ص ۲۳۴ - ۲ - نمره

جواب: حسن و قبحی که در مرتبه متأخر از حکم شرعی واقع شده‌اند و با امتثال و عصیان حکم مرتبط هستند، مانند حسن وضو از آن جهت که امتثال برای امر شرعی است و قبح خوردن گوشت خرگوش از آن جهت که معصیت و نافرمانی حکم شرعی است. به این حسن و قبح «حسن و قبح واقع در سلسله معلولات احکام» گفته می‌شود. (۱ - نمره) در این صورت، ممکن نیست که حسن و قبح، مستلزم حکم شرعی باشند. در غیر این صورت تسلسل لازم می‌آید زیرا مثلاً اگر حسن امتثال امر وضو، یک امر شرعی دیگری در پی داشته باشد اطاعت این امر نیز عقلاً حسن دارد. لذا لازم می‌آید که امر دیگری نیز ثابت شود و این روند ادامه خواهد داشت و تسلسل لازم می‌آید. (۱ - نمره)

۸- برای تواتر اجمالی و تواتر معنوی مثال زده، چه تفاوتی باهم دارند؟

۲

۹- تقریب استدلال به آیه شریفه «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا» (حجرات: ۶) بر حجیت خبر واحد را بیان کرده و یک اشکال بر آن را ذکر نماید.

۲

۱۰- یک دلیل بر «حجیت ظهور» بیان کرده، توضیح دهید موضوع حجیت ظهور چیست؟

۲

۱۱- فرق «قدرت شرعی» و «قدرت عقلی» به عنوان شرط تکلیف را بیان کرده، ثمره‌ای برای «شرطیت قدرت به لحاظ نفس تکلیف» بنویسید.

۲

۱۲- دلیل کسانی را که قائل به «استحاله اختصاص حکم به عالم» هستند را تبیین کرده، نظر شهید صدر (ره) را درباره آن بنویسید.

۲

۱۳- مراد از ارجاع «تخیر شرعی» به وجوبات مشروطه را به همراه دلیل تبیین کرده، یک اشکال بر این تفسیر را بنویسید.

۲

۱۴- دو دلیل برای «اقتضای حرمت عبادت بر بطلان» بنویسید.

۲

۱۵- فرق بین «امثال» و «اتیان آنچه را که شارع مسقط قرار داده» در اسقاط حکم چیست؟

۱

۸- برخی حجیت سیره را از طریق «رئیس عقلاء بودن شارع» اثبات می‌کنند، دلیل ایشان و نقد شهید صدر (ره) را بر آن بنویسید. ص ۱۵۴

۲ - نمره

۲

جواب: برخی از اصولیون قائلند به دلیل اینکه شارع رئیس عقلاء در نتیجه یکی از عقلاء محسوب می‌شود اگر عقلاء [بما هم عقلاء] فعلی را انجام دهند، شارع نیز چون جزء عقلاء است آن فعل را انجام می‌دهد و از این طریق حجیت آن را اثبات می‌کنند. نقد: به دلیل اینکه شارع رئیس عقلاء است با عقلاء در سلوک اختلافاتی دارد در نتیجه ممکن است عقلاء را تخطئه کند و این تخطئه در غیر مدرکات فطری امری طبیعی است.

۹- اشکال مطرح در عبارت «ان الحكم بوجوب التبين علل بالتحرز من الاصابة بجهالة، والعلة المذكورة مشتركة بين الاخبار الاحاد بما في ذلك خبر العادل» بر استدلال برای «حجیت خبر واحد» از طریق آیه شریفه نبأ را تبیین کرده، دو پاسخ برای آن بنویسید. ص ۱۶۷ - ۲ نمره

۲

جواب: اشکال: برای حکم بوجوب تبیین به «تحرز از اصابت به جهالت» تعلیل آورده شده است [ان تصيبوا قوماً بجهالة] و این علت (یعنی جهل) هم در خبر فاسق و هم در خبر عادل موجود است زیرا خبر عادل نیز ظنی است در نتیجه تعلیل، قرینه متصله است برای انفاء مفهوم (۱ نمره)

پاسخ: ۱. جهالت به معنای عدم علم نیست بلکه به معنای سفاقت است که شامل عمل به خبر عادل که عقلاء به آن عمل می‌کنند نمی‌شود. ۲. چون مفهوم اخض است از عموم تعلیل در نتیجه مفهوم مقید تعلیل است. (۱ نمره) [پاسخ دیگر در کتاب]

۱۰- آیا با آیه شریفه «و لا تقف ما ليس لك به علم» (اسراء: ۳۶) می‌توان حجیت خبر واحد را نفی کرد؟ توضیح دهید. ص ۱۷۲ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: خیر نمی‌توان حجیت خبر واحد را نفی کرد. (۵/۰ نمره) زیرا اگر چه این نهی با اطلاق خود حجیت خبر واحد را نفی می‌کند اما با ادله اثبات حجیت، چه لفظی و چه سیره، خبر واحد تقیید می‌شود. (۱ نمره) [و اطلاق آیات نیز صلاحیت ردع از سیره را ندارد.]

۱۱- یک دلیل بر «حجیت ظهور» بیان کرده، توضیح دهید موضوع حجیت ظهور چیست؟ ص ۱۷۸ و ۱۷۹ - ۲ نمره

۲

جواب: سیره عقلا در عمل به ظهور برای فهم مراد متکلم در اغراض تکوینی و تشریحی استقرار دارد و چون این سیره مستحکم است انگیزه‌های قوی است بر عمل به آن در شریعات و چون شارع سکوت کرده، امضاء ثابت می‌شود. (دلالت سکوت بر امضاء به دلیل عقلی است نه استظهاری و دلیل دیگر در کتاب) (۱ نمره)

ظهور در مرحله دلالت تصدیقی، موضوع حجیت است؛ چون حجیت یعنی: «ثابت شدن مراد گوینده، و حکم او، به وسیله ظاهر کلامش»، و مراد گوینده، و حکم او، در مرحله دلالت تصدیقی ثابت می‌شود، نه به کمک دلالت تصویری؛ زیرا دلالت تصویری، کاشف از اراده نیست، بلکه فقط تصور و حاضر شدن معنا در ذهن است. (۱ نمره)

۱۲- مراد از قضیه عقلیه تحلیلیه و ترکیبیه را با ذکر مثال تبیین نمایید. ص ۱۸۷ - ۲ نمره

۲

جواب: قضیه عقلیه تحلیلیه قضیه عقلیه‌ای است که در آن بحث از استحاله یا ضرورت آن می‌شود، مانند بحث از استحاله امر به دو ضد در آن واحد. است که در آن بعد از فراغ از حقیقت چیزی، بحث از استحاله یا ضرورت آن می‌شود، مانند بحث از استحاله امر به دو ضد در آن واحد.

۱۳- دلیل امکان شرط متأخر (شرط واجب و شرط وجوب) را بنویسید. ص ۱۹۶ - ۲ نمره

۲

جواب: امکان شرط واجب: زیرا شرط واجب متأخر به دلیل اینکه ذات واجب متوقف بر آن نیست بلکه طبیعت را تخصیص می‌کند در نتیجه همان گونه که می‌تواند مقارن یا متقدم باشد می‌تواند متأخر باشد. امکان شرط وجوب: زیرا شروط وجوب، شروط مجعول هستند نه جعل [زیرا جعل قبل تحقق وجوب ثابت بوده است] و مجعول نیز واقعیت خارجی ندارد بلکه مجرد افتراض است و محذوری برای اناطه به امر متأخر ندارد.

۱۴- مراد از «تخیر عقلی» و «تخیر شرعی» را با ذکر مثال تبیین نمایید. ص ۲۰۴ و ۲۰۵ - ۲ نمره

۲

جواب: تخیر عقلی: گاهی وجوب به یک عنوان کلی تعلق می‌گیرد؛ مانند «صل» زیرا واجب، طبیعی «صلاة» است و عقل در تطبیق آن به صلاة در مسجد یا صلاة در خانه، حکم به تخیر می‌کند. در اصطلاح به این تخیر، تخیر عقلی می‌گویند؛ زیرا فقط عقل است که حکم به تخیر مذکور می‌کند، نه این که خطاب شرعی بر آن دلالت داشته باشد. (۱ نمره) تخیر شرعی: گاهی وجوب به بدل‌ها تعلق می‌گیرد؛ مانند زمانی که گفته می‌شود «صل أو اعتق رقبة» در اصطلاح به این نوع تخیر، تخیر شرعی گفته می‌شود، به این اعتبار که خطاب شرعی متعرض بیان شده است. (۱ نمره)

۱۵- به همراه مثالی توضیح دهید چرا بعد از مرتفع شدن اضطرار در صورتی که «امر اضطراری مقید به شمول اضطرار به تمام وقت

۲

نباشد»، نیازی به اعاده نیست؟ ص ۲۱۶ - ۲ نمره

جواب: کسی که در اول وقت به دلیل ضعف جسمی نشسته نماز می‌خواند واجب نیست پس از برطرف شدن ضعف داخل وقت، نماز را اعاده کند زیرا امر به نماز نشسته تعلق گرفته و این امر تعیینی نیست زیرا می‌تواند صبر کند و نماز را آخر وقت بعد از برطرف شدن ضعف بخواند پس این امر تخیری است و به دو نحو می‌توان این تخیر را فرض نمود: ۱. بین نماز اضطراری در حال عجز و نماز اختیاری در حال قدرت. ۲. تخیر بین جمع نماز اضطراری و اختیاری و نماز اختیاری که در این صورت تخیر بین اقل و اکثر است که غیر معقول پس نحوه اول تخیر صحیح بوده و معنای تخیر این است که هر کدام را امتثال کند کفایت می‌کند پس نیازی به اعاده نیست.

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال دوم تحصیلی ۹۵-۹۴

پایه چهارم ۵ ساله
پایه ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

ردیف:		
بازگشت: ۱۰ صبح	نوبت: ۲۰	مدت: ۹۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمبر جدول	نمبر جدول
شماره یا نام مصحح دوم	نمبر جدول	نمبر جدول

کتابخانه:	۲۹۴۲/۲۴
تاریخ:	۱۳۹۵/۰۳/۱۶
زمان:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول - حلقه نایب آقای ابراهیم
موضوع:	از ابتدای دلیل شرعی غیر قطعی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۲۲۰-۱۵۱)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- در کدام مثال «فعل معصوم علیه السلام» بدون قرینه دلالت بر رجحان دارد؟ ص ۱۵۱

- الف. فروختن یا خوردن ماهی بعد ماهیگری
- ب. خوردن خرما هنگام رسیدن خرما
- ج. سوار شدن بر اسب در سفر
- د. دعا هنگام رویت هلال ماه

۲- در چه صورتی می توان از روایات برای «حجیت خبر واحد» استفاده نمود؟ ص ۱۷۰

- الف. قطعی باشند.
- ب. مشهور باشند.
- ج. صحیح السند باشند.
- د. مورد قبول علماء باشند.

۳- شهید صدر (ره) به کسانی که قائلند: «خداوند قرآن را تعمداً مجمل قرار داده تا حاجت مردم به امام تشدید شود» چیست؟ ص ۱۸۴

- الف. مستلزم تفسیر باطنی است.
- ب. خلاف حکمت نزول است.
- ج. خلاف ظاهر قرآن است.
- د. مستلزم دور است.

۴- کدام قضیه از قضایای عقلیه ترکیبیه نیست؟ ص ۱۸۷

- الف. تکلیف ما لا یطاق يستحيل
- ب. ان قبح الفعل يستلزم حرمة
- ج. وجوب الشيء يستلزم وجوب مقدمته
- د. حقیقة الوجوب التخیری وجوب الجامع

قابل توجه مصححین محترم: با توجه به مشکل تایپی در متن سؤال، این سؤال حذف و بارم آن به سؤال ۱۵ اضافه گردید.

۵- نام حالتی را که شخص قادر به امتثال هر دو تکلیف با هم نباشد مانند: «نماز خواندن» و «ازاله نجاست از مسجد» چیست؟ ص ۲۰۳

- الف. تنافی در ملاک
- ب. تنافی در جعل
- ج. تراحم
- د. تعارض

۶- چگونه برخی علماء «عدم حجیت دلیل عقلی قطعی» را توجیه کرده اند؟ ص ۲۲۰

- الف. تعارض دلیل شرعی با دلیل عقلی
- ب. تحویل قطع طریقی به موضوعی
- ج. نقص عقل در بسیاری موارد
- د. نص روایات بر عدم حجیت

۷- چگونه عدم ردع شارع از سیره عقلاء در «موارد غیر حکم شرعی (مجالات عرفی)» کاشف از امضای سیره عقلاء توسط شارع در «موارد حکم شرعی» است؟ به همراه مثال توضیح دهید. ص ۱۵۳ - ۲ نمره

جواب: در صورتی که دلیل دلالت سکوت بر امضاء را عقلی و از طریق نقض غرض بدانیم، گاهی غرض شارع در سلوک مرتبط با موارد حکم شرعی به صورت مباشر نقض می شود و لازم است شارع ردع کند و گاهی در سلوک غیر مرتبط با موارد حکم شرعی به طور مباشر (مجالات عرفی) می باشد که در صورت دوم اگر خوف امتداد سیره تا موارد حکم شرعی باشد یعنی در نهایت موجب نقض غرض شارع شود لازم است شارع از آن ردع کند مانند سیره عقلاء به عمل به خبر تقه در مجالات عرفیه که اگر مورد رضایت شارع در اخذ معارف شرعی نیست لازم است از آن ردع کند زیرا عقلاء در عمل به خبر تقه بین مجالات عرفی و شرعی فرقی قائل نیستند در نتیجه در اخذ معارف دینی نیز به این سیره عمل می کنند.

۸- با توجه به عبارت « إن كانت عالمة بفقره لزم العقد و إلا ففي تسلطها على الفسخ اذا علمت قولان مأخذهما: لزوم التضرر ببقائها معه

كذلك و أن النكاح عقد لازم و الاصل البقاء» دلیل جواز و عدم جواز فسخ در صورت فقر زوج را تبیین کنید. ص ۲۲۹
جواب: دلیل جواز فسخ: اگر حق فسخ نداشته باشد مستلزم ضرر است پس برای دفع این ضرر زوجه حق فسخ دارد. (۱ نمره) دلیل عدم جواز فسخ: نكاح عقد لازم است و اگر شك كنيم بخاطر جهل زن به فقر زوج از لزوم خارج می شود یا نه استصحاب می کند که نكاح بر لزوم باقی می ماند. (۱ نمره)

۹- چهار شرط از شروط «رضاع» موجب محرمیت را بنویسید. ج ۳ ص ۱۸۴ تا ۱۹۰
جواب: ۱. شیر زن از نكاح حاصل شده باشد. ۲. زن شیرده دارای کودک یا حمل باشد. ۳. مرضعه زنده باشد. ۴. رضاع موجب رویش گوشت یا محکم شدن استخوان شود (یا یک شبانهروز کامل شیر بخورد یا ۱۵ بار شیر بخورد یا ۱۰ بار شیر بخورد). ۵. کودک شیرخوار در دو سالگی باشد. ۶. بین شیر خوردن او فاصلهای با شیر خوردن از زن دیگری نیفتد. ۷. شیر برای یک شوهر باشد. (نوشتن چهار شرط - هر کدام ۰/۵ - نمره کافی است.)

۱۰- عبارت «لو لحق الرضاع العقد حرم كالسابق» را با مثال تبیین نمایید. ج ۳ ص ۱۹۴
جواب: همانطور که اگر رضاع، قبل از عقد واقع شود، آن دختر خواهر رضاعی یا خواهر زاده‌ی رضاعی این مرد شده و ازدواج با او باطل می باشد، اگر رضاع (مانع ازدواج) بعد از عقد زوجیت بین دو نفر محقق شود، رضاع مانع بقاء زوجیت می شود، مانند اینکه مردی با دختر صغیری ازدواج کند و بعد از عقد، مادر یا خواهر مرد به همسرش (که کودک است) شیر بدهند، عقد آن دو باطل می شود. (رساندن مفهوم با هر مثال دیگری کافی است.)

۱۱- سه امر از اموری که موجب ملکیت مستقر برای مهر می شود را نام ببرید. ص ۲۷۲
جواب: ۱. دخول. ۲. مرتد فطری شدن زوج. ۳. مرگ زوج. ۴. مرگ زوجه (سه مورد هر کدام ۰/۵ نمره لازم است.)

۱۲- مسأله‌ی مذکور در عبارت «لو أبرأت الزوجة زوجها من الصداق ثم طلقها قبل الدخول رجع علیها بنصفه.» را با ذکر دلیل تبیین نمایید. ج ۳ ص ۲۷۵

جواب: مسأله: اگر زن مهر خود را که دین است ابراء کند سپس مرد او را قبل از دخول طلاق دهد، مرد می تواند نصف مهریه را از زن بگیرد. (۱ نمره)
دلیل: چون زوجه در هنگام ابراء مالک تمام مهر بود و وقتی آن را به شوهر بخشید، در آن تصرف نمود و گویا آن را تلف کرد. اکنون که شوهر زوجه اش را قبل از دخول طلاق داده است، مالک نصف مهری می شود که برای زوجه اش تعیین نموده بود [و ایرانی که زوجه انجام داده بود ربطی به این ملکیت جدید ندارد و مانع از رسیدن نصف مهر به زوج نمی شود.] (۱ نمره) (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۳- تفاوت «نشوز» و «شقاق» را بنویسید. ص ۳۰۸ و ۳۱۰
جواب: در نشوز یکی از زوجین نسبت به ادای حقوق دیگری امتناع می نماید (۰/۵ نمره) ولی در شقاق هر دو زوج نسبت به ادای حقوق یکدیگر امتناع می کنند. (۰/۵ نمره)

۱۴- مراد از «مقتضی» و «مانع» در عبارت «إن كانت الزوجة الدائمة كبيرة ممكنة و الزوج صغيراً وجبت النفقة؛ لوجود المقتضى و انتفاء المانع» چیست؟ ص ۳۲۲

جواب: مقتضی: سبب ثبوت نفقه است که در اینجا ثابت است زیرا عقد دائم است و زوجه نیز تمکین دارد. (۰/۵ نمره) مانع: عاملی است که جلوی وجوب نفقه را می گیرد مانند موقت بودن عقد یا عدم تمکین زوجه که در اینجا وجود ندارد. (۰/۵ نمره)

۱۵- چرا نفقه‌ی «کافر حربی» و «عبد» بر اقارب آنها واجب نیست؟ ص ۳۲۷
جواب: ۱. زیرا قتل کافر حربی جایز است پس نفقه ندادن به او کمتر از کشتنش نیست. (۰/۵ نمره) ۲. زیرا نفقه‌ی عبد بر مولایش واجب است. (۰/۵ نمره)

❖ سوالات زیر مختص طلاب غیر حضوری می باشد:

۱۶- با توجه به عبارت «لا يزوج الولی بدون مهر المثل و لو زوجها بدونه ففي تخیرها فی أصل العقد قولان: ۱. التخییر؛ لأن العقد الذی جرى علیه التراضی هو المشتمل على المسمى. ۲. عدمه؛ لعدم مدخلية المهر فی صحة العقد و فساد.» دلیل ثبوت و عدم ثبوت خیار را تبیین نمایید. ص ۱۷۳ و ۱۷۴

جواب: دلیل ثبوت خیار: عقدی که مورد رضایت ولی و زوج بوده، عقدی است که مهر در آن کمتر از مهر المثل است و چون ولی حق نداشته اینگونه دختر را به تزویج درآورد، این عقد در حق دختر نافذ نیست و او می تواند آن را فسخ نماید. (۰/۷۵ نمره) دلیل عدم ثبوت خیار: با اینکه ولی حق نداشته دختر را اینگونه به کمتر از مهر المثل به تزویج درآورد لکن از آنجایی که مهر در صحت و فساد عقد [دائم] تأثیری ندارد، عقد صحیح است و مشکل داشتن مهر نمی تواند سبب ایجاد خیار در اصل عقد شود. (۰/۷۵ نمره) (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۷- با توجه به عبارت «و الأقرب النشربالعشر لعموم قوله تعالى و أمهاتكم اللاتی أرضعنكم و نظائره من العمومات المخصصة بما دون العشر قطعاً فیبقى الباقي» دلیل ثبوت احکام رضاع با ده بار شیر خوردن طفل را تبیین نمایید. ص ۱۸۶

جواب: در ایه‌ی مذکور و عمومات مانند آن هرگونه شیر خوردن به عنوان عامل ثبوت احکام رضاع و حرمت ازدواج ذکر شده است ولی این عمومات نسبت به شیر خوردن کمتر از ده بار قطعاً تخصیص خورده است یعنی شیر خوردن کمتر از ده بار قطعاً احکام رضاع و حرمت ازدواج را ثابت نمی کند. (۰/۷۵) اما در مورد ده بار شیر خوردن تخصیص قطعی وجود ندارد و عمومات احکام رضاع و حرمت ازدواج جاری می شود یعنی با ده بار شیر خوردن احکام رضاع ثابت می شود. (۰/۷۵) (رساندن مفهوم کافی است.)

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیمسال اول ۹۴-۹۳
چهارم ورودی بهمن

مهر مدرسه

کد آزمون:	۲۹۳۱/۲۹
تاریخ:	۱۳۹۳/۱۰/۲۰
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول «حلقه تالیف - آقای ایروانی»
موضوع:	از ابتدای دلیل شرعی غیرلفظی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۲۳۷-۱۶۳)

ردیف:		
ساعت برگزاری:	۲۰	مدت: ۹۰ دقیقه
شماره یا نام صحیح اول:	نمره بر عدد	نمره بر حرف
شماره یا نام صحیح دوم:	نمره بر عدد	نمره بر حرف

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه علمیه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- محور مشترک در اخباری که «تواتر اجمالی» دارند، چیست؟ ص ۱۷۲

۰/۵

الف. لفظ محدد

ب. لفظ مجمل

ج. لازم انتزاع شده

د. قضیه معنویه محدد

۲- اگر یک دلیل شرعی، مثلاً یک روایت، صلاحیت افاده چند معنای مختلف را به طور مساوی داشته باشد؛ در آن صورت گزینه صحیح کدام است؟ ص ۱۹۲

۰/۵

الف. این دلیل، مجمل است و بی ارزش.

ب. این دلیل، لااقل می تواند جامع را اثبات کند.

ج. این دلیل، علاوه بر اثبات جامع، ظاهر در آن امور است.

د. همه آن امور حجت هستند زیرا ظهورات حجت می باشند.

۳- به نظر شهید صدر (ره) مراد از «رأی» در روایت «من فسره [القرآن] برأیه فقد كفر» چیست؟ ص ۱۹۷

۰/۵

الف. إمعان نظر فی الظواهر المتضاربة

ب. اعمال الحدس و الاستحسان

ج. كشف القناع عن الظواهر

د. الحمل علی الظاهر

۴- «قید» در کدام گزینه هم قید واجب است و هم قید وجوب؟ ص ۲۰۹

۰/۵

الف. قید طهارت از خبث نسبت به صلوة

ب. قید طهارت از حدث نسبت به صلوة

ج. قید ماه رمضان نسبت به صوم

د. قید استطاعت نسبت به حج

۵- در صورتی که واجب اَهم از حرام باشد، اگر مکلف پس از ارتکاب مقدمه حرام، ذی المقدمه واجب را اتیان نکند، طبق نظر کدام گروه چنین شخصی مرتکب حرام نشده است؟ ص ۲۲۷

۰/۵

الف. قائلین به مطلق ملازمه

ب. منکرین مطلق ملازمه

ج. قائلین به ملازمه در مقدمه موصله

د. منکرین ملازمه در مقدمه غیر موصله

۶- چرا «حرمت عبادت»، اقتضای بطلان دارد؟ ص ۲۳۰

۰/۵

الف. لوجود المانع مع امکان التقرب

ب. لوجود المانع مع ثبوت الامر

ج. لعدم ثبوت الملاك فیها

د. لعدم شمول الأمر لها

۷- اگر شارع نکته مرکوزه در اذهان عقلاء را مورد امضاء قرار دهد، چه ثمراتی بر سیره مترتب است؟ با مثال توضیح دهید. ص ۱۶۶ - ۲

۲

جواب: دو ثمره بر آن مترتب است: ۱. اگر فقط عمل خارجی مورد امضاء قرار بگیرد، از آن جهت که عمل خارجی ساکت است سیره فقط دلالت بر جواز می کند، ولی چنانچه نکته مرکوزه را امضا کند می توان به واسطه آن حکم تکلیفی یا وضعی را اثبات کرد.

۲. دایره عمل خارجی گاهی در زمان معصوم (ع) کوچک است ولی دایره ارتکاز سعه دارد، لذا اگر نکته مرکوزه امضا شود دایره آن چه امضا شده است گسترده تر است. مثلاً در عمل خارجی در عصر معصوم حیازت ماهی دریا بوده است، ولی ارتکاز عقلاء حیازت مطلق اشیاء است، با امضای نکته مرکوزه مالکیت به واسطه حیازت نسبت به مطلق اشیاء ثابت می شود.

۸- مراد از «خصائص عامه» و «خصائص نسبية» در تواتر را با مثال توضیح دهید. ص ۱۷۲ - ۲ نمره

جواب: خصائص عامه: هر خصوصیتی که با قطع نظر از آورنده خبر، به صدق یا کذب خبر کمک می‌کند از خصوصیات عامه به‌شمار می‌رود، مثل غریب بودن قضیه‌ای که نقل شده است، هر مقدار این قضیه عجیب و غریب باشد مؤید دروغ بودن آن است، لذا باورش سخت‌تر است و نیاز به تواتر بیشتری دارد و هر مقدار قضیه مأیوس‌تر باشد مؤید درستی آن است و با تواتر کمتر به آن یقین حاصل می‌شود.

خصائص نسبية: با توجه به اینکه راوی قابل اطمینان باشد، هر خصوصیتی که به صدق و کذب خبر کمک کند از خصائص نسبية به‌شمار می‌رود، مثل اینکه یک راوی غیر امامی خبری را نقل کند که دلالت بر امامت اهل بیت (ع) می‌کند، احتمال صدق این خبر با توجه به خصوصیتی که ذکر شد قوی‌تر است، زیرا بعید است این خبر برای او مصلحتی داشته باشد تا انگیزه دروغ گفتن داشته باشد.

۹- حجیت سیره عقلاء نیازمند «عدم ردع شارع» است، عدم ردع را با توجه به امکان ردع و عدم وصول آن، اثبات کنید. ص ۱۷۸ - ۲ نمره

جواب:

از آن جهت که سیره عقلاء مستحکم است لازم است که نهی به صدور مکرر و متناسب با قوت آن از مولی در ردعش صادر شود و اگر نواهی درباره آن متعدد باشد توجه راویان را به خود معطوف می‌کند و درباره آن سوال و جواب‌های فزونی بین آنان و ائمه (ع) رد و بدل می‌شود، و از آن جهت که انگیزه برای نقل این نواهی وجود دارد، اگر به دست ما نرسد می‌فهمیم که شارع آن سیره را امضاء کرده است و گر نه حتماً ردعش به دست ما می‌رسید.

۱۰- دو جواب شهید صدر (ره) بر استدلال به روایت «ما علمتم أنه من قولنا فآلزموه، و ما لم تعلموا فردوه إلینا» برای نفی حجیت خبر واحد را بنویسید. ص ۱۸۷ - ۱/۵ نمره

جواب: اولاً این روایت از خبر واحد ضعیف است که دلیلی بر حجیتش نداریم. (۵/۰ نمره) ثانیاً این روایت خودش را نیز شامل می‌شود، چرا که صدورش معلوم نیست و علم نداریم از ائمه باشد، و احتمال هم نمی‌دهیم که خصوصیتی داشته باشد که موجب فرقی با بقیه اخبار بشود تا خودش را شامل نشود، لذا حجیتش ممتنع است زیرا دلالت بر عدم حجیت خودش می‌کند. (۱ نمره)

۱۱- چرا فقط ظهور تصدیقی می‌تواند موضوع حجیت ظواهر باشد و ظهور تصویری نمی‌تواند؟ ص ۱۹۳ - ۱/۵ نمره

جواب: زیرا معنای حجیت، اثبات مراد متکلم است به وسیله کلامش و ظهور تصدیقی کاشف این مراد است، در حالی که ظهور تصویری از آن جهت که فقط موجب إخطار و تصور معنا است، کشف از چیزی نمی‌کند تا به دنبال اثبات کردن آن باشیم.

۱۲- دلیل استثناء ظواهر کتاب از تحت حجیت ظواهر در عبارت «أن القرآن الکریم داخل تحت قسم المجل و لیس تحت الظاهر» را نوشته، جواب شهید صدر (ره) از آن را بنویسید. ص ۱۹۸ و ۱۹۹ - ۲ نمره

جواب: زیرا خداوند تعالی یا تعمداً آن را مجمل قرار داده است تا مردم برای فهم آن نیازمند امام (ع) باشند، یا اینکه واقعیت قرآن از آن جهت که مشتمل بر مفاهیم و معانی بالایی است، چنین اقتضایی دارد که فهمش مشکل باشد.

پاسخ شهید: اما وجه اول صحیح نیست، زیرا تعمد شارع در اجمال‌گویی مخالف حکمت نزول قرآن است و مرتبط شدن با امام (ع) هم فرع این است که بر اصل دین حجتی قائم شود که این حجت جز از طریق فهم قرآن ممکن نیست.

و وجه دوم صحیح نیست، زیرا والا بودن مفاهیم قرآن نباید به‌گونه‌ای باشد که موجب تفویض هدف قرآن که هدایت است شود، لذا برای اینکه هدف هدایت محقق شود باید معنای قابل فهم باشند. [نوشتن یک دلیل و جواب آن کفایت می‌کند].

۱۳- مراد از شرط متأخر را در ضمن یک مثال تبیین نمایید و دلیل قائلین به استحاله شرط متأخر را بنویسید. ص ۲۱۱ - ۲ نمره

جواب:

به شرطی که از جهت زمانی متأخر از وجوب یا واجب باشد شرط متأخر گفته می‌شود، مثل غسل استحاضه شب یک شب که شرط صحت روزه روز شنبه است، یعنی مشروط که روزه است، متوقف است بر غسلی که قرار است شب آورده شود.

وجه استحاله: شرط نسبت به مشروط مانند علت به معلول است، چطور علت نمی‌تواند متأخر از معلول باشد شرط هم نمی‌تواند متأخر از مشروط باشد.

۱۴- تحقیق شهید صدر (ره) درباره اجتماع امر و نهی در جایی که اختلاف متعلق آن‌ها به اطلاق و تقیید است را طبق مبانی مختلف تبیین نماید. ص ۲۲۳ و ۲۲۴ - ۲ نمره

جواب: [مثلاً امر به طبعی نماز تعلق گرفته است و نهی به حصه‌ای از نماز مثل نماز در حمام] شهید می‌فرماید تعلق وجوب به طبعی مستدعی تخییر عقلی بین حصص نماز است، یعنی مکلف هر فردی از نماز را می‌تواند اتیان کند. (۵/۰ نمره) با توجه به این مطلب: اگر گفتیم که تخییر عقلی به نحو وجوبات مشروطه است، یعنی هر حصه‌ای از نماز وجوب مشروط دارد، در این صورت حصه‌ای که متعلق نهی قرار گرفته است هم متعلق وجوب است و هم حرمت، و از آن‌جا که اجتماع دو حکم متنافی محال است، اجتماع امر و نهی ممتنع است.

اگر قائل به وجوبات مشروطه نشدیم و گفتیم وجوب به جامع تعلق گرفته است، ولی از آن به افراشد سرایت می‌کند یا لاقلاً حبّ شارع به آن‌ها تعلق می‌گیرد، در این صورت هم لازم می‌آید اجتماع وجوب و حرمت یا حب و بغض بر شیء واحد که این هم محال است و در نتیجه اجتماع امر و نهی طبق این مبنا هم ممتنع است.

اگر قائل به تعلق وجوب به جامع شدیم ولی سرایت را نپذیرفتیم، متعلق وجوب و حرمت دو شیء مختلف می‌شود و دیگر اجتماع امر و نهی بر شیء واحد نیست تا قائل به امتناع بشویم. (۱/۵ نمره)

۱۵- به همراه مثالی توضیح دهید چرا بعد از مرتفع شدن اضطرار در صورتی که «امر اضطراری مقید به شمول اضطرار به تمام وقت نباشد»، نیازی به اعاده نیست؟ ص ۲۳۲ - ۲ نمره

جواب: کسی که در اول وقت به دلیل ضعف جسمی نشسته نماز می‌خواند واجب نیست پس از برطرف شدن ضعف داخل وقت، نماز را اعاده کند زیرا امر به نماز نشسته تعلق گرفته و این امر تعیینی نیست زیرا می‌تواند صبر کند و نماز را آخر وقت بعد از برطرف شدن ضعف بخواند پس این امر تخییری است و به دو نحو می‌توان این تخییر را فرض نمود: ۱. بین نماز اضطراری در حال عجز و نماز اختیاری در حال قدرت. ۲. تخییر بین جمع نماز اضطراری و اختیاری و نماز اختیاری که در این صورت تخییر بین اقل و اکثر است که غیر معقول پس نحوه اول تخییر صحیح بوده و معنای تخییر این است که هر کدام را امتثال کند کفایت می‌کند پس نیازی به اعاده نیست.

وزارت عالی تدریس

معدن آموزش

امتحانات میان ترم نیم سال اول ۹۵-۹۴

عنوان درس: اصول فقه

پایه: پنجم ابتدایی

تاریخ: ۹۴/۹/۳

کتابچه

مدرسه

شماره:	نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	موضوع:

درس: اصول فقه

نام استاد: سرکار خانم حکیمی

شماره ثبتی:

نام نام خانوادگی:

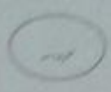
۱- اذا لم يكن صدور الفعل المعصوم دالاً على الرجحان، فهل يدل على عدم كونه مرجوحاً إما مطلقاً، أو على الأقل في حالة تكرار صدوره؟

۲- اذا كانت السيرة من زاوية العمل الخارجى ضيقه الا أن النكته المركوزة في اذهانهم أوسع فالامضاء ينصب عليها بسعتها، أو على مقدار العمل الخارجى؟ الصحيح هو الاول و يترتب عليه: اولاً..... و ثانياً.....
قول صحيح در این زمینه را بنویسید.

منظور از اولاً و ثانياً چه می باشد، توضیح دهید.

۳- ان حساب الاحتمال كما يتأثر بخصائص المخبرين كما و كيفاً يتأثر بخصائص المخبر عنه و هي على نحوين: خصائص عامه و خصائص نسيه.
خصائص عامه و نسيه را توضیح دهید.

امتحانات بیان ترم نیم سال دوم ۱۳۹۴-۹۳

نام دانشجو: ...
کتابخانه: ...

شماره:	نام دانشجو:	نام استاد:
...	...	...
...	...	...

نام نام خانوادگی: ...
نام استاد: ...
ماده: ...
درس: ...

- تقریب استدلال به آیه " فَوَلَّيْنَاكَ مِنْ كُلِّ قَرْعَةٍ مَتَعًا لِيَتَفَكَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ " بر حجیت خبر واحد را بیان کرده و یکی از جواب های شهید صدر از آن را بنویسید.
- اذا سالت عن خبر غير الثقة هل يجوز بعمل المشهور من القديما؟ و الجواب: نعم مع حصول الاطمئنان الشخصي. لحجبه الاطمئنان كما تقدم و الألفي حجية و جهان ... و الألفي حجية و جهان را توضیح دهید.
- ما هو موضوع الحجية؟ را كاملاً توضیح دهید.
- الروايات الناهية عن التمسك بظواهر القرآن الكريم. و هي ثلاث طوائف الثالثة: ما دل على عدم جواز تفسير القرآن بالرأى و ان من فسره براه فقد كفر. و قد اجب ... و قد بُرد ...
- قد اجب و قد بُرد را توضیح دهید.
- شمره شرطت قدرت در ذات تکلیف را توضیح دهید.
- ان الخصوصية قد توخذ تارة قيدا للوجوب و توخذ اخرى قيدا للواجب و قد توخذ قيدا للوجوب و الواجب معا برای خصوصیه در هر سه مورد ۳ مثال جداگانه زده و بیان نمایند چه عنوانی مناسب عبارت (متن داده شده) می باشد.

4. ان حساب الاحتمال في الاجماع يتأثر بعمامل منها. ان عوامل را توضيح دهيد.

5. ان الاجماع يكشف عن رواية غير مكتوبه را توضيح دهيد.

6. استدلال حججه خير الواحد بالكتاب الكريم فبآيات منها آية التباء و قد نوقش ذلك بوجهين. آن دو وجه را بنويسيد.

7. اذا سألت عن الخبر اذا كان معتبر السند هل يسقط عن الحججه باعراض مشهور القدماء عنه ؟

۸- تنافی بین احکام تکلیفی مربوط به چه مرحله حکم است؟ تعیین کنید چرا یک فعل نمی تواند متصرف به دو وجوب شود؟ سن ۶۶ - ۱ - نمره

۱

جواب: تنافی به لحاظ عالم مبادی است (۱۵- نمره) زیرا مستلزم اجتماع دو اراده است که برگشتش به اجتماع متین است. لذا انصاف یک فعل به دو وجوب محال است. (۵/۱ نمره)

۹- «قطع طریقی» و «قطع موضوعی» را در ضمن مثال توضیح دهید. سن ۱۰۸ - ۲ - نمره

۲

جواب: شارع به دو صورت می تواند حکم را برای موضوعات جعل کند یا حکم را بر روی ذات موضوع می برد. مثلا حرمت را بر روی ذات خمر می برد یا اینکه بر روی موضوع معلوم. یعنی علم را در موضوع اخذ می کند. مثلا می گوید خمر مقطوع حرام است. لذا اگر مکلف قطع به خمریت مایعی پیدا کرد در صورت اول قطعش طریقی به واقع است و واقع را کشف می کند که به آن قطع طریقی می گویند و در صورت دوم قطعش علت برای حکم است و حکم را به وجود می آورد که به آن قطع موضوعی می گویند.

۱۰- در وجه تبعیت دلالت التزامی از مطابقی گفته شده است «ان کلما و ان کان عن اللزوم الا انه یمنک ان یدعی ان کل لازم اعم هو لازم مساوی» این وجه را با ذکر یک مثال توضیح دهید. سن ۱۱۸ - ۲ - نمره

۲

جواب: هر لازم اعمی که به تبع مدلول مطابقی فهمیده می شود. لازم مساوی آن است. لذا با سقوط مدلول مطابقی و حجیت آن. لازم هم از جهت وجود و حجیت ساقط می شود. مثلا کسی که خیر از داخل شدن زید به آتش را می دهد خیر از مطلق مرگ او ولو با سم نمی دهد؛ بلکه خیر از مرگ او که ناشی از داخل شدنش در آتش است می دهد. لذا اگر خیر از داخل شدن به آتش کذب باشد. مرگ ناشی از آتش هم کذب است و نمی تواند حجت باشد.

[قابل توجه مسحیحین محترم: عدم تبعیت در سؤال اشتباه درج شده است. اگر دلیل عدم تبعیت بیان شده بود ۶ نمره داده شود.]

۱۱- با توجه به عبارت «و قد یعترض بان تبادر المعنی الحقیقی من اللفظ فرع علم الشخص بالوضع، فإذا أريد تحصيل العلم بالوضع من التبادر لزوم الدور» اشکال تبادر را نوشته و جواب شهید صدر (ره) از آن را بیان کنید. سن ۱۲۸ و ۱۲۹ - ۲ - نمره

۲

جواب: تبادر یعنی انسباق معنا به ذهن. این انسباق وقتی معنا دارد که شنونده موضوع له لفظ را بداند. لذا تبادر متفرع بر علم به وضع است. و از طرفی قرار است با تبادر موضوع له لفظ را به دست بیآوریم یعنی علم به وضع متفرع بر تبادر است که در نتیجه دور لازم می آید؛ تبادر متوقف بر علم به وضع است و علم به وضع متوقف بر تبادر. پاسخ شهید: علم به وضع از راه تبادر مستلزم دور نیست. زیرا تبادر متوقف بر واقع وضع است نه علم به وضع. تبادر ناشی از قرن آگیدی است که بین لفظ و معنا ایجاد شده است. به کسی که این قرن آکید در ذهنش موجود است عالم به وضع نمی گویند. زیرا این قرن ممکن است در ذهن کودک هم به وجود بیاید در حالی که اصلا مفهوم وضع را نمی داند. بنابر این علم به وضع متوقف بر تبادر است. ولی تبادر متوقف بر علم به وضع نیست.

۱۲- وجه «عدم شک» در عبارت «لا شک فی ان الموضوع له فی الجمل التامة یختلف عنه فی الجمل الناقصة» چیست؟ آیه الله خوینی (ره) اختلاف بین جمله تامه و ناقصه را چگونه تفسیر می کنند؟ سن ۱۳۵ - ۲ - نمره

۲

جواب: زیرا سکوت بر جمله تامه صحیح است ولی بر جمله ناقصه صحیح نیست و این برده از اختلاف موضوع له آن ها بر می دارد. (۵/۱ نمره) تفسیر اختلاف طبق دیدگاه محقق خوینی: طبق مسلک ایشان که همان تمهد است موضوع له جمله تامه و ناقصه مدلول تصدیقی آن هاست. لذا اختلاف بین آن ها به اختلاف آن دو بر می گردد. در جمله تامه مثل «زید عالم» موضوع له قصد اخبار است و در جمله ناقصه مثل «زید عالم» موضوع له قصد احتیاط حصه عالم بودن زید است. (۵/۱ نمره)

۱۳- به نظر شهید صدر (ره) آیا امر مؤقتی که در داخل وقتش امتثال نشود دلالت بر وجوب فضا می کند یا خیر؟ به تفصیل توضیح دهید. سن ۱۳۶ - ۲ - نمره

۲

جواب: اگر امر به مؤقت برگشتش به یک امر باشد که اختیصاص به داخل وقت دارد. یعنی مطلوب واحد باشد در این صورت با تمام شدن وقت. امر ساقط می شود و قضاء نیازمند امر جدیدی است. ولی چنانچه برگشتش به دو امر باشد یکی امر به ذات فعل و دیگری به آوردن آن در وقت. یعنی مطلوب دو چیز باشد. در این صورت با تمام شدن وقت هنوز مطلوب اول که همان ذات فعل است به حال خود باقی است. لذا وجوب قضاء به وسیله همان امر اول اثبات می شود البته ظاهر امر مؤقت اولی است و تعدد مطلوب نیازمند قرینه است. لذا قضاء در امر مؤقت نیازمند امر جدیدی است.

۱۴- چرا وقتی لفظی در حصه خاصی از حصرش غلبه استعمال پیدا کند، تمسک به اطلاق صحیح نیست؟ توضیح دهید. سن ۱۴۷ - ۲ - نمره

۲

جواب: غلبه استعمال دو حالت دارد. گاهی کثرت استعمال موجب وضع تعینی آن لفظ برای حصه خاصه می شود و گاهی نمی شود. در صورت اول اصلاً محالی برای تمسک به اطلاق نیست. چون لفظ. وضع برای حصه شده است و در صورت دوم قرینه حکمت تمام نیست. زیرا غلبه صلاحیت برای فریبیت را دارد.

۱۵- مراد از مناسبات حکم و موضوع چیست؟ و برای دو صورتی که در عبارت «قد یكون المأخوذ فی لسان الدلیل عنواناً عاماً الا ان الترفیع یفهم منه حصه خاصة و قد ینعکس الامر» آمده است. مثال بزنید. سن ۱۶۱ - ۲ - نمره

۲

جواب: مراد تمییمات و تخصیصاتی است که بخاطر نکات و مناسبات مرتکز در اذهان عرف. ذهن به آن ها منسب می شود. (۱ نمره) مثال صورت اول: غسل نوبت با آسانه البول. غسل در لغت به معنای استعمال هر مایعی است ولی عرف از غسل نوبت که مخصوص غسل با آب را می فهمد. مثال صورت دوم: لا شرب و لا توشیح بعد القرینة إذا آسانه الجنس. عرف برای آب مشک خصوصی نمی بیند. بلکه حکم را برای آب کوزه هم ثابت می داند. (۱ نمره)

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

گزینه	۹۹۴/۱/۱۵
روز	۱۳۹۴/۱۰/۲۰
ساعت	۳
گروه	درس فی ظواهر اصول فقه - آواز گروهی
محل	از فضای عملی برای هر نفر ۱۰ عدد از آواز گروهی - صحنه

نام		
نام خانوادگی	نام	نام کوچک
شماره شناسنامه	شماره	شماره
شماره کارت ملی	شماره	شماره
شماره کارت پایان خدمت	شماره	شماره
شماره کارت پایان خدمت	شماره	شماره

نام و نام خانوادگی: _____ گروه: _____

- ۱- کدام گزینه بر دلالت «ترک المعصوم» ^{عنه السلام} لفظ «انسانه» اشاره دارد؟
- الف. عدم وجود
- ب. فقدان حرمت
- ج. گرفتگی
- د. ناپاکی
- ۲- چه ویژگی در «سیره منتشره» آن را از «اجماع» متفاوت می‌سازد؟
- الف. جهت بر اساس احتمالات
- ب. مسائل اثبات و عقاب بودن
- ج. دانش کاشفیت نفس
- د. سلوک عملی بودن
- ۳- با کدام احتمال در روایات «من بلغ»، قاعده «تسامح در ادله سنن» اثبات می‌شود؟
- الف. الارشاد الهی حکم العقل
- ب. جعل الحجیه لفظی البلوغ
- ج. اشتهای استحباب واقعی نفسی
- د. الوعد المولوی لمصلحة فی نفس الوعد
- ۴- به نظر شهید صدر (ره) مراد از «رای» در روایت «من فسره القرآن ابراهه فقد كفر» چیست؟
- الف. اعمال الحدس و الاستحسان
- ب. کشف القناع عن الظواهر
- ج. اعمان نظر فی الظواهر
- د. التحمل علی الظاهر
- ۵- قضایای عقلی «حقیقه الوجوب التخییری» و «استحاله الامر بالمتدین فی الوقت الواحد» به ترتیب از کدام قسم هستند؟
- الف. ترکیبی - ترکیبی
- ب. ترکیبی - تحلیلی
- ج. تحلیلی - ترکیبی
- د. تحلیلی - تحلیلی
- ۶- اگر کسی زراعت دیگری را برای انفاذ غریق تلف کند ولی بعد از اتلاف، غریق را نجات ندهد، در صورت امتناع اجتماع امر و نهی یا چه صیغایی «اتلاف» جایز است؟
- الف. قبول وجوب غیری در مقدمه موصله
- ب. قبول وجوب غیری در مطلق مقدمه
- ج. قبول وجوب غیری عقلی نه شرعی
- د. عدم قبول وجوب غیری مطلقا
- ۷- با توجه به اینکه شهید صدر (ره) حسب امضاء سیره را نکته مرکوزه در اذهان عقلا، می‌داند، دو نمره مترتب بر این نظر را تبیین نمایید.

۲

۸- چهار عامل موثر در حساب احتمالات «اجماع» را بنویسید.

۲

۹- با توجه به عبارت «ان محیء الفاسق بالتبأ شرط محقق للموضوع لانه هو الذی یحقق البناء...» اشکال مطرح شده را به استدلال بر «حجیت خبر واحد» تبیین کرده، جواب صاحب کفایه را بنویسید.

۲

۱۰- در بحث حجیت ظهور، موضوع حجیت، ظهور تصویری است یا تصدیقی؟ ضمن توضیح نقش ظهور تصویری را تبیین کنید.

۲

۱۱- «واجب معلق» را با ذکر مثال تبیین نموده، امکان این واجب منوط به امکان چیست؟

۲

۱۲- مراد از «تخییر عقلی» و «تخییر شرعی» را با ذکر مثال بیان کرده، سه خصوصیت تخییر شرعی را ذکر نمایید.

۱

۱۳- در صورت کفایت تعدد عنوان در تعدد متعلق، «اجتماع امر و نهی» جایز است یا ممنوع؟ چرا؟

۲

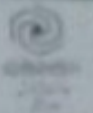
۱۴- دو خصوصیت وجوب غیری را با دلیل تبیین نمایید.

۲

۱۵- «حسن و قبح واقع در سلسله معلولات احکام را با مثال تبیین کرده، توضیح دهید آیا این حسن و قبح مستلزم حکم شرعی می باشد؟

«سامانه پیام کوتاه ۰۰۰۱۷۱۷۶۴۴۶۱ اداره سلبش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحان می باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امکان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و هماهنگی ضروری می باشد.»

امتحانات مرکز عمومی (سطح ۲)

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۲-۱۳۹۳

شماره ثبت: ۳۳۳۳۳۳

شماره ثبت: ۳۳۳۳۳۳

شماره ثبت: ۳۳۳۳۳۳

گروه اول	۱۳۹۲/۱۳۹۳
گروه دوم	۱۳۹۲/۱۳۹۳
گروه سوم	اصول فقه ۲
گروه چهارم	اصول فقه ۱
گروه پنجم	اصول فقه ۲
گروه ششم	اصول فقه ۱

شماره ثبت	شماره ثبت	شماره ثبت
شماره ثبت	شماره ثبت	شماره ثبت
شماره ثبت	شماره ثبت	شماره ثبت
شماره ثبت	شماره ثبت	شماره ثبت

نام و نام خانوادگی: _____ گروه: _____ کد ملی: _____ شماره ثبت: _____

۱- کدام یک از احکام زیر وضعی است؟ س ۹۷

- الف. وجوب حج هنگام استطاعت
- ب. حرمت تصرف در مال غیر
- ج. وجوب تجهیز میت مؤمن
- د. بطلان بیع غیر بالغ

۲- چه چیزی در «دلالت تصدیقی نایبه» کشف می‌شود؟ س ۱۲۲

- الف. اراده جدی
- ب. اراده استعالی
- ج. معنای موضوعی
- د. حقیقی بودن معنا

۳- وضع در کدام مورد، «نوعی» است؟ س ۱۲۷

- الف. من برای ابتدا
- ب. انسان و حیوان
- ج. هو ضمیر غایب
- د. حیث اسم فاعل

۴- «اکرام» در مثال «اکرم الفقیر إذا جاءک»، چه نوع قیدی برای حکم است؟ س ۱۴۱

- الف. شرط حکم است.
- ب. متعلق حکم است.
- ج. موضوع حکم است.
- د. وصف موضوع حکم است.

۵- تسامولیت در «المفرد المعرف باللام» و «الجمع الخالی من اللام» به ترتیب چگونه است؟ س ۱۵۱

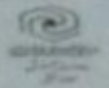
- الف. عموم - عموم
- ب. اطلاق - عموم
- ج. اطلاق - اطلاق
- د. عموم - اطلاق

۶- در کدام گزینه شرط محقق موضوع است؟ س ۱۵۶

- الف. اگر بولی بافتی یک سال آن را اعلام کن.
- ب. اگر به کلاس رفتی به استاد سلام کن.
- ج. اگر دارای فرزند شدی صدقه بده.
- د. اگر حرم رفتی زیارتنامه بخوان.

۷- دو اشکال بر تعریف «العلم بالقواعد الممهدة لاستنباط الحکم الشرعی» را توضیح داده، تعریف شهید صدر را بنویسید. س ۹۴ - ۹۵

جواب: ۱. با توجه به قید «الممهدة» وقتی مسائلی اصولی می‌شود که در مرحله قبل آموختگی آن برای استنباط اثبات شده باشد در صورتی که ما در علم اصول می‌خواهیم ضابطی ارائه دهیم برای اینکه کدام دلیل می‌تواند در طریق استنباط حکم شرعی واقع شود و کدام نمی‌تواند. ۲. تعریف مانع اخبار نبوده و برخی مسائل علم است مانند ظهور کلمه صید را شامل می‌شود. (۱/۵) تعریف شهید صدر (ره) علم به عناصر مشترک [ادله‌ای که صلاحیت دارند در استنباط احکام متعدد استفاده شوند] در استنباط. (۱/۵) (نمره)

امتحانات مرکز عمومی (شخ ۲)

امتحان دوره تخصصی ۹۲
شماره ۱۰۰۰۰۰۰۰
شماره ۱۰۰۰۰۰۰۰

شماره	۱۰۰۰۰۰۰۰
نام	۱۳۶۵/۳/۱۶
موضوع	اصول فقه ۲
تاریخ	۲۰۱۵/۰۳/۱۶
ساعت	۹۰ دقیقه
محل	کلاس درس

نام	نام خانوادگی	شماره

۱- در کدام مثال «فعل معصوم» بدون قرینه دلالت بر رجحان دارد؟

- الف. فروختن یا خوردن ماهی بعد ماهیگیری
- ب. خوردن خرما هنگام رسیدن خرما
- ج. سوار شدن بر اسب در سفر
- د. دعا هنگام رویت هلال ماه

۲- در چه صورتی می توان از روایات برای «حجیت خبر واحد» استفاده نمود؟

- الف. قطعی باشند
- ب. مشهور باشند
- ج. صحیح السند باشند
- د. مورد قبول علماء باشند

۳- شهید صدر (ره) به کسانی که قائلند: «خداوند قرآن را تعمداً مجمل قرار داده تا حاجت مردم به امام تشدید شود» چیست؟

- الف. مستلزم تفسیر باطنی است.
- ب. خلاف حکمت نزول است.
- ج. خلاف ظاهر قرآن است.
- د. مستلزم دور است.

۴- کدام قضیه از قضایای عقلیه ترکیبیه است؟

- الف. تکلیف ما لا یطاق یستحیل
- ب. ان قبح الفعل یستلزم حرمته
- ج. وجوب الشيء یستلزم وجوب مقدمه
- د. حقیقه الوجوب التخییری وجوب الجامع

۵- نام حالتی را که شخص قادر به امتثال هر دو تکلیف با هم نباشد مانند: «نماز خواندن» و «ازاله نجاست از مسجد» چیست؟

- الف. تنافی در ملاک
- ب. تنافی در جعل
- ج. تراحم
- د. تعارض

۶- چگونه برخی علماء «عدم حجیت دلیل عقلی قطعی» را توجیه کرده اند؟

- الف. تعارض دلیل شرعی با دلیل عقلی
- ب. تحویل قطع طریقی به موضوعی
- ج. نقص عقل در بسیاری موارد
- د. نص روایات بر عدم حجیت

۷- چگونه عدم ردع شارع از سیره عقلاء در «موارد غیر حکم شرعی (مجالات عرفی)» کاشف از امضای سیره عقلاء توسط شارع در «موارد حکم شرعی» است؟ به همراه مثال توضیح دهید.

۲